

Литвин Оксана Степанівна
ДФ 26.133.113
Д. пед. наук, професор
кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук,
факультету педагогічної освіти
М. Братко

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 26.133.113
у Київському столичному університеті
імені Бориса Грінченка
доктору педагогічних наук, професору,
професору кафедри освітології та
психолого-педагогічних наук,
факультету педагогічної освіти
Марії БРАТКО

Рецензія

Литвин Оксани Степанівни, кандидата фізико-математичних наук, доцента, старшого наукового співробітника, декана факультету інформаційних технологій та математики Київського столичного університету імені Бориса Грінченка про дисертацію **Терлецької Тетяни Сергіївни** «LMS Moodle як засіб організації диференційованого навчання в закладах вищої освіти», подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

1. Актуальність дисертаційної роботи. Актуальність дисертаційної роботи Терлецької Т.С. визначається сучасними змінами у системі вищої освіти, зумовленими активним впровадженням цифрових технологій, поширенням дистанційного та змішаного навчання, а також зростанням вимог до індивідуалізації освітнього процесу. У цих умовах особливого значення набуває забезпечення ефективного навчання здобувачів із різними рівнями підготовленості, освітніми потребами та особливостями пізнавальної діяльності.

Значущість дослідження посилюється наявністю низки невирішених суперечностей у практиці вищої освіти, зокрема між необхідністю індивідуалізації навчання та переважанням стандартизованих підходів до його організації, а також між потенційними можливостями цифрових освітніх середовищ і відсутністю цілісних методичних рішень щодо їх ефективного використання для диференціації навчання. Це зумовлює потребу в науково обґрунтованих підходах, здатних поєднати педагогічні ідеї диференціації з технологічними інструментами.

У цьому контексті дослідження, присвячене організації диференційованого навчання із використанням LMS Moodle, є своєчасним і відповідає актуальним запитам освітньої теорії та практики. Його результати мають потенціал для вдосконалення підходів до проєктування електронних курсів, підтримки індивідуальних освітніх траєкторій та підвищення ефективності взаємодії учасників освітнього процесу в цифровому середовищі.

2. Наукова новизна результатів дисертації (теоретичних та/або експериментальних). Наукова новизна результатів дисертаційної роботи Терлецької Т.С. полягає у цілісному науковому обґрунтуванні організації диференційованого навчання в умовах цифрового освітнього середовища закладу вищої освіти. Вагомим результатом є створення авторської моделі, яка забезпечує системне поєднання цілей, змісту, технологій та оцінювання навчання і реалізується через послідовність взаємопов'язаних етапів, що відображають логіку адаптивного управління освітнім процесом. Такий підхід дозволяє розглядати диференціацію не як окремі методичні прийоми, а як цілісну педагогічну систему.

До нових результатів слід віднести поглиблення теоретичного розуміння диференційованого навчання в умовах цифровізації вищої освіти, а також обґрунтування ролі викладача як активного проєктувальника індивідуалізованого освітнього середовища. Подальшого розвитку набули підходи до реалізації диференціації засобами LMS Moodle, що охоплюють варіативність навчального контенту, організацію гнучких форм взаємодії та використання сучасних підходів до оцінювання. Окремо варто відзначити розроблення програми підвищення кваліфікації викладачів, яка органічно інтегрована в загальну концепцію дослідження та спрямована на формування їхньої готовності до впровадження запропонованих підходів.

3. Теоретичне і практичне значення результатів дисертації.

Теоретичне значення результатів дисертаційного дослідження полягає у поглибленні наукових уявлень про диференційоване навчання в умовах цифрового освітнього середовища на базі LMS Moodle як інтегрованої педагогічно-технологічної системи. У роботі акцентовано увагу на взаємозв'язку дидактичних рішень і функціональних можливостей цифрової платформи, що дозволяє розглядати Moodle не лише як інструмент, а як середовище реалізації педагогічних стратегій. Отримані результати мають значення для подальшого розвитку теоретичних засад цифрової дидактики та персоналізованого навчання.

Практичне значення результатів визначається їх системною спрямованістю на підтримку впровадження диференційованого навчання в реальній освітній практиці закладів вищої освіти засобами LMS Moodle. Запропоновані методика, програма підвищення кваліфікації та навчально-методичні матеріали розглядаються як взаємопов'язані інструменти забезпечення готовності викладача до проектування та реалізації індивідуалізованих освітніх траєкторій. Практичне застосування результатів дозволяє підвищити узгодженість електронних курсів із принципами диференційованого навчання та вимогами цифрового освітнього середовища.

4. Наукова обґрунтованість результатів дослідження, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. забезпечується комплексним характером методологічної бази та поєднанням взаємодоповнювальних теоретичних, емпіричних і статистичних методів. Теоретичне підґрунтя дослідження сформовано на основі широкого кола вітчизняних і зарубіжних наукових праць, присвячених проблемам організації освітнього процесу, цифровізації освіти, диференційованого навчання, педагогічного дизайну та

використання LMS Moodle, що забезпечило належну концептуальну верифікацію отриманих результатів.

У процесі дослідження застосовано системний підхід із використанням аналізу, синтезу, класифікації та моделювання, що дозволило обґрунтовано розробити структурно-функціональну модель організації диференційованого навчання в LMS Moodle та визначити логіку її реалізації. Емпіричну основу становлять вхідне та вихідне оцінювання, анкетування здобувачів освіти і викладачів, а також педагогічний експеримент, спрямований на перевірку ефективності запропонованої методики. Використання статистичних методів опрацювання даних забезпечило коректність інтерпретації результатів та підтвердження їх достовірності.

Отримані наукові положення та висновки узгоджуються з теоретико-методологічною базою дослідження і підтверджуються результатами педагогічного експерименту, що свідчить про їхню внутрішню несуперечливість і обґрунтованість. Сформульовані рекомендації мають прикладний характер, логічно випливають із результатів дослідження та можуть бути використані в практиці закладів вищої освіти в умовах цифрової трансформації освітнього процесу.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання та оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності слід оцінити як високий. У дисертаційній роботі забезпечено послідовне виконання дослідницьких завдань, що охоплюють теоретичне обґрунтування диференційованого навчання в цифровому освітньому середовищі на базі LMS Moodle, розроблення моделі та методики її реалізації, а також експериментальну перевірку їх ефективності. Терлецька Т.С. продемонструвала ґрунтовне володіння методологією наукового дослідження, коректно застосовуючи комплекс теоретичних, емпіричних і

статистичних методів для досягнення поставленої мети та підтвердження отриманих результатів.

6. Апробація результатів дисертації. Повнота викладу основних результатів дисертації у наукових публікаціях. Апробація результатів дисертації здійснена на належному рівні та охоплює впровадження основних положень дослідження в освітній процес закладу вищої освіти, їх обговорення на тренінгах для науково-педагогічних працівників, у межах навчальних дисциплін, а також представлення на шести міжнародних наукових і науково-практичних конференціях і воркшопах. Основні результати дослідження достатньою мірою відображені у 14 наукових публікаціях, зокрема у фахових виданнях України та виданнях, індексованих у наукометричних базах, що свідчить про належний рівень їх наукового оприлюднення та відповідність вимогам до дисертаційних робіт.

7. Структура та зміст дисертації, її самостійність, завершеність, відповідність вимогам щодо оформлення й обсягу. Структура та зміст дисертаційної роботи Терлецької Т.С. є логічно вибудуваними та підпорядкованими послідовному розв'язанню поставлених дослідницьких завдань, що забезпечує внутрішню цілісність і завершеність наукового дослідження. Дисертація має класичну композицію, що включає вступ, три змістові розділи, висновки до розділів і загальні висновки, а також список використаних джерел і додатки, що відповідає вимогам до робіт такого рівня. Аналіз змісту свідчить про поєднання теоретичного осмислення проблеми диференційованого навчання у вищій школі з обґрунтуванням можливостей LMS Moodle та експериментальною перевіркою запропонованих рішень, що забезпечує послідовність переходу від концептуальних положень до їх практичної реалізації.

Робота демонструє чітко окреслену внутрішню архітектуру розділів: перший розділ відображає ґрунтовне опрацювання теоретико-методологічних засад досліджуваної проблеми в умовах цифрової трансформації освіти; другий розділ концентрується на функціональних можливостях LMS Moodle та побудові моделі організації диференційованого навчання з визначенням механізмів її реалізації; третій розділ має виразну експериментально-прикладну спрямованість і містить результати апробації розробленої методики, а також рекомендації щодо її впровадження. Така побудова забезпечує не лише структурну впорядкованість, а й змістову взаємопов'язаність усіх компонентів дослідження.

Дисертація виконана самостійно, має завершений характер і відповідає встановленим вимогам щодо оформлення та обсягу, що підтверджується узгодженістю текстової частини, наукового апарату та результатів дослідження. У цілому робота справляє враження цілісного, методологічно виваженого дослідження, у якому чітко простежується авторська логіка побудови наукового пошуку та його практичної реалізації.

8. Дотримання академічної доброчесності у дисертації та наукових публікаціях. Відсутність (наявність) академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Аналіз дисертації Терлецької Т.С. свідчить про дотримання здобувачкою принципів академічної доброчесності та відсутність ознак академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації.

9. Дискусійні положення та зауваження до дисертації. У цілому дисертаційна робота характеризується високим науковим рівнем, однак окремі положення мають дискусійний характер.

1. У теоретичному розділі спостерігається досить розлогий аналіз окремих підходів до диференційованого навчання, насамперед тих, що сформувалися в контексті шкільної освіти, що певною мірою знижує

компактність викладу матеріалу з урахуванням специфіки дослідження у сфері вищої освіти.

2. У дисертації ґрунтовно представлено методику організації диференційованого навчання в цифровому освітньому середовищі, водночас її практичний потенціал виглядав би ще більш переконливо за умови ширшої представленості прикладів її застосування в освітній практиці закладів вищої освіти.

3. Рекомендації щодо впровадження розробленої методики та організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників є важливою складовою практичної значущості дослідження, однак дискусійним залишається питання більш детального висвітлення механізмів інституційного забезпечення їх реалізації на рівні закладу вищої освіти.

4. Експериментальна перевірка ефективності методики здійснювалася в межах одного закладу вищої освіти та на здобувачах однієї освітньої програми, що зумовлює обмеження щодо узагальнення результатів і визначає перспективність подальших досліджень у напрямі розширення емпіричної бази та апробації в інших освітніх і дисциплінарних контекстах.

У цілому висловлені зауваження не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційної роботи, її наукового рівня та практичної значущості, а мають характер дискусійних положень і можуть розглядатися як перспективи подальших досліджень.

10. Загальний висновок про рівень набуття здобувачем теоретичних знань, відповідних умінь, навичок та компетентностей. У процесі виконання дисертаційного дослідження здобувач продемонстрував здатність до самостійного наукового пошуку, критичного аналізу сучасних педагогічних концепцій та обґрунтованого прийняття дослідницьких рішень. Рівень сформованості науково-дослідницької компетентності

засвідчує належне володіння методологією наукового дослідження та вміння логічно й аргументовано представляти отримані результати.

11. Загальна оцінка дисертації і наукових публікацій щодо їхнього наукового рівня з урахуванням дотримання академічної доброчесності та щодо відповідності вимогам. Дисертаційне дослідження Терлецької Тетяни Сергіївни «LMS Moodle як засіб організації диференційованого навчання в закладах вищої освіти» виконано на належному рівні; отримані результати відповідають сучасним науковим підходам у галузі освітніх, педагогічних наук. Подані матеріали демонструють узгодженість між поставленими завданнями та досягнутими результатами, що підтверджує якість і завершеність наукового дослідження.

Порушень принципів академічної доброчесності не виявлено; результати дослідження належним чином відображені у наукових публікаціях.

За своїм змістом, структурою та оформленням дисертація відповідає чинним нормативним вимогам, встановленим Порядком присудження ступеня доктора філософії (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 із змінами) та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 № 40. Це дає підстави вважати роботу завершеним самостійним науковим дослідженням, що відповідає встановленим вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Рецензент -
кандидат фізико-математичних наук,
доцент, старший науковий співробітник,
декан факультету
інформаційних технологій та математики
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка

О. С. Литвин